

Strasbourg, 12.2.2019
COM(2019) 88 final

2019/0040 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

raudteohutuse ja -ühenduse teatavate aspektide kohta seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab seda, et kui väljaastumislepingut¹ ei ratifitseerita, lõpetatakse 30. märtsil 2019 (edaspidi „väljaastumiskuupäev“) liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes. Siis saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“.

Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma lepinguta mõjutab direktiivi 2004/49/EÜ artikli 11 alusel taristuettevõtjatele liitu ja Ühendkuningriiki ühendava piiriülese taristu haldamiseks ja käitamiseks välja antud ohutuslubade kehtivust.

Komisjoni teatises „Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019: erandolukorra tegevuskava“² on komisjon sätestanud erandolukorra meetmete aluseks olevad põhimõtted, mille hulka kuulub ka põhimõte, et need meetmed ei korva sidusrühmade valmisolekumeetmete puudumist ega viivitusi nende rakendamises. Kõnealuses teatises esitas komisjon loetelu meetmetest, mida ta pidas vajalikuks, kui tuletas meelde, et hilisemas etapis võib olla vaja lisameetmeid.

Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) kordas 13. detsembril 2018 oma üleskutset intensiivistada tööd kõikidel tasanditel selleks, et tagada valmisolek Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgedeks, võttes arvesse kõiki võimalikke tulemusi.

Komisjon arutas liikmesriikidega väljaastumise võimalikke tagajärgi Euroopa Liidu Nõukogu poolt 2018. aastal korraldatud seminaridel. Lisaks arutati väljaastumise mõju ja valmisolekumeetmeid ulatuslikult külastuste käigus kõikidesse liikmesriikidesse.

Raudteetranspordi valdkonnas saavad sidusrühmad enamikul juhtudel Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise mõju tunnistustele, lubadele ja litsentsidele korvata mitmesuguste meetmetega, eelkõige asutades ettevõtte liikmesriigis ning omandades asjaomases liikmesriigis asjakohased load, tunnistused ja litsentsid.

Siiski on vaja asjaomaste ELi liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel pidada läbirääkimisi ja allkirjastada lepinguid, et käsitleda küsimusi, mis on otseselt seotud piiriüleste raudteetoimingutega, tagada nende jätkumine pärast väljaastumise kuupäeva ja seeläbi leevendada häireid liidus. Selliste kahepoolsete lepingute sõlmimine on võimalik alles pärast seda, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Eelkõige tuleks kohandada La Manche'i tunneli kohta sõlmitud Canterbury lepingu alusel loodud kahe riigi ohutuasutuse olukorda, võttes arvesse Ühendkuningriigi uut staatust kolmanda riigina.

Seepärast on asjakohane, et komisjon teeb ettepaneku võtta meetmeid, millega tagatakse raudteetaristu teatavate osade lubade kehtivuse jätkumine kooskõlas asjaomaste ELi õigusaktidega.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_withdrawal_agreement_0.pdf.

² COM(2018)880 final, 13.11.2018.

Selline pikendatud kehtivus peaks olema piiratud ajaga, mis on hädavajalik, et võimaldada Ühendkuningriigil ja asjaomastel liikmesriikidel sõlmida asjakohased lepingud.

See on seotud üksnes ohutuslubadega, mis on direktiivi 2004/49/EÜ artikli 11 alusel välja antud taristuettevõtjatele liitu ja Ühendkuningriiki ühendava piiriülese taristu haldamiseks ja käitamiseks.

Kavandatavate sätete eesmärk on tagada piiriüleste toimingute ja teenuste järjepidevus kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega. Just nende tegevuste katkemine põhjustaks märkimisväärseid sotsiaalseid ja majanduslikke probleeme. Selleks et tagada ELi õiguse järgimine organisatsioonide poolt, tagatakse ettepanekuga ka tarbijate ja kodanike kaitse.

Käesoleva ettepaneku meetmete tingimuseks on selliste ohutusstandardite kohaldamine, mis on identsed ELi nõuetega, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi territooriumil asuva taristu suhtes, mida kasutatakse piiriülese raudteeühenduse tagamiseks.

Suuri häireid on võimalik vältida ainult juhul, kui raudteeveo-ettevõtjad ja riikide ametiasutused võtavad kiiresti kõik vajalikud meetmed selle tagamiseks, et turulepääsu- ja vedurijuhiload ning kõik muud liidu territooriumil tegutsemiseks vajalikud tunnistused ja load väljastatakse aegsasti enne 30. märtsi 2019.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on *lex specialis*, mis käsitleks teatavaid tagajärgi, mis tulenevad asjaolust, et direktiivi 2004/49/EÜ ei kohaldata enam Ühendkuningriigi suhtes. Kavandatud tingimused piirduvad sellega, mis on vajalik, et vältida piiriüleste toimingute häireid. Samuti on ette nähtud, et need kehtivad ainult piiratud aja jooksul. Muus osas jäävad nende õigusaktide üldsätted kehtima. Seega on käesolev ettepanek täielikult kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek käsitleb raudteeohutust ja -ühendust ning täiendab direktiivi 2004/49/EÜ, et käsitleda konkreetselt olukorda, kus Ühendkuningriik astub liidust välja ilma väljaastumislepinguta.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Määruse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 91 lõige 1.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kuna ettepanekuga täiendatakse kehtivat liidu õigust ja selle sätteid hõlbustavad liidu õiguse nõuetekohast kohaldamist pärast Ühendkuningriigi liidust väljaastumist, saab selle eesmärgi saavutada üksnes liidu tasandi õigusaktiga.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatud määrust peetakse proportsionaalseks, sest see võimaldab ära hoida häireid, nähes ette piiratud ja vajalikud õiguslikud muudatused, mis hõlmavad vajadust tagada Ühendkuningriigi ja liidu vaheliste piiriüleste raudteeteenuste järjepidevus. Määruses ei minda kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, ning määrus ei sisalda suuremaid muudatusi ega alalisi meetmeid.

- **Vahendi valik**

Ettepanek sisaldab piiratud hulka sätteid, mis käsitlevad väga spetsiifilist ja ühekordset olukorda. Seetõttu ei ole asjakohane muuta direktiivi 2004/49/EÜ ega direktiivi (EL) 2016/798, millega direktiiv 2004/49/EÜ alates 16. juunist 2019 asendatakse. Asjaomaseid lubasid käsitlevad asjakohased sätted on hõlmatud direktiiviga 2004/49/EÜ. Seda arvesse võttes tundub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus olevat ainus sobiv õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei ole kohaldatav käesoleva ettepaneku põhjuseks oleva sündmuse erakorralise ja ühekordse iseloomu tõttu.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ühendkuningriigi liidust väljaastumise läbirääkimistega seotud konkreetsed asjaolud ja pidevalt muutuv olukord piirasid oluliselt võimalust ettepaneku üle avalikult konsulteerida. Ühendkuningriigi EList väljaastumisest tulenevaid probleeme ja võimalikke lahendusi on käsitletud siiski mitmed raudteevaldkonna sidusrühmad ja liikmesriigi esindajad.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Kõnealuse teabe suhtes on kohaldatud sisemist õiguslikku ja tehnilist analüüsi, et tagada kavandatud eesmärgi saavutamine kavandatud meetme abil, piirdudes samal ajal sellega, mis on hädavajalik.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindang ei ole vajalik, sest olukord on erakorraline ja Ühendkuningriigi staatuse muutumise aja vajadused on piiratud. Puuduvad sisuliselt erinevad poliitikavariandid peale esildatud variandi.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kohaldamist ega kaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei ole kohaldatav kavandatava meetme lühiajalise olemuse tõttu.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

raudteehutuse ja -ühenduse teatavate aspektide kohta seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,³
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,⁴
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) 29. märtsil 2017 esitas Ühendkuningriik Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate liidust väljaastumise kavatsuse kohta. Aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes lõpeb väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või lepingu sõlmimata jätmise korral kahe aasta möödumisel teate esitamisest, st 30. märtsil 2019, kui Euroopa Ülemkogu ei otsusta kokkuleppel Ühendkuningriigiga ühehäälselt seda perioodi pikendada.
- (2) Raudteetranspordi valdkonnas saavad asjaomased ettevõtjad Ühendkuningriigi liidust väljaastumise mõju tunnistustele ja lubadele korvata mitmesuguste meetmetega, eelkõige asutades liikmesriigis ettevõtte ning omandades asjaomases liikmesriigis asjakohased load ja tunnistused.
- (3) Liidu ohutuseeskirjade kohaldamine La Manche'i tunneli suhtes on praegu antud kahe riigi ohutusasutusele, mis on loodud Canterbury lepingu alusel. Kõnealuse lepinguga kehtestatud süsteemi tuleks kohandada, võttes arvesse Ühendkuningriigi kui kolmanda riigi staatust.
- (4) Käesoleva ettepaneku meetmete tingimuseks on ohutusnormid ja menetlused, mis on identsed liidu nõuetega, mida kohaldatakse Ühendkuningriigiga piiriülese raudteehenduse tagamiseks kasutatava taristu suhtes.
- (5) Selleks et asjaomased osalised saaksid sõlmida vajalikke lepinguid ja võtta muid meetmeid, mis on vajalikud häirete vältimiseks, ning võttes arvesse Ühendkuningriigi kui kolmanda riigi staatust, on vaja pikendada teatavate lubade kehtivust.

³ ELT C [...], [...], lk [...].

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

- (6) Lubade pikendatud kehtivusaeg peaks olema piiratud ajaga, mis on hädavajalik, et asjaomased liikmesriigid saaksid võtta vajalikke meetmeid kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega
- (7) Et vältida tõsiseid häireid piiriüleste raudteeteenuste osutamisel Ühendkuningriigi ja ELi vahel, on lisaks oluline, et raudteeveo-ettevõtjad ja riiklikud ametiasutused võtaksid kiiresti vajalikud meetmed, et tagada turulepääsu- ning vedurijuhilubade ja liidu territooriumil tegutsemiseks vajalike tunnistuste, lubade ja litsentside väljastamine aegsasti enne 29. märtsi 2019.
- (8) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused lubade hoidjatele antud soodustuste lõpetamiseks, kui ei ole tagatud, et kõikide asjaomaste taristute suhtes kohaldatavad ohutusstandardid vastavad liidus kohaldatavatele nõuetele. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵. Arvestades kõnealuste meetmete võimalikku mõju raudteeohutusele, tuleks nende vastuvõtmiseks kasutada kontrollimenetlust. Võttes arvesse küsimuse kiireloomulisust, peaks komisjon vastu võtma viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.
- (9) Võttes arvesse Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumisega seotud asjaolude kiireloomulisust, oleks vaja teha erand kaheksa nädala pikkusest ajavahemikust, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4.
- (10) Käesoleva määruse sätted peaksid jõustuma kiiremas korras ja neid tuleks kohaldada alates järgmisest päevast, kui lõpetatakse aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, välja arvatud juhul, kui Ühendkuningriigiga sõlmitud väljaastumisleping on selleks kuupäevaks jõustunud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Pidades silmas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (edaspidi „Ühendkuningriik“) väljaastumist Euroopa Liidust, kehtestatakse käesoleva määrusega erisätted teatavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/49/EÜ⁶ kohaselt väljastatud ohutuslubade suhtes.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse taristuettevõtjatele direktiivi 2004/49/EÜ artikli 11 alusel antud ohutuslubade suhtes, mis on seotud liidu ja Ühendkuningriigi vahelise

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (ELT L 164, 30.4.2004, lk. 44).

piiriülese taristu haldamise ja käitamisega ning mis kehtivad käesoleva määruse kohaldamise kuupäevale eelneval päeval.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse direktiivi 2004/49/EÜ ning selle alusel vastu võetud rakendusaktides sätestatud mõisteid. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798⁷ ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide asjakohaseid mõisteid kohaldatakse alates kuupäevast, mil nimetatud direktiivi hakatakse kohaldama artikli 1 lõikes 2 osutatud lubade suhtes.

Artikkel 3

Ohutusloa kehtivus

Artikli 1 lõikes 2 osutatud load kehtivad kolm kuud alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast.

Artikkel 4

Lubade andmise eeskirjad ja seotud kohustused

1. Käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 osutatud lubade suhtes kohaldatakse eeskirju, mille kohaldamine on ette nähtud direktiiviga 2004/49/EÜ, direktiiviga 2016/798/EL (alates selle kohaldamise kuupäevast kõnealuste lubade suhtes) ning nende direktiivide alusel vastu võetud rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega.
2. Artikli 1 lõikes 2 osutatud lubade hoidjad ja lube väljastav asutus, kui tegemist ei ole selle riigi ohutusasutusega, mille territooriumil taristu liidus asub, teevad kõnealuse riikliku ohutusasutusega koostööd ja esitavad talle kogu asjakohase teabe ja kõik dokumendid.
3. Kui lõikes 2 osutatud riikliku ohutusasutuse taotluses nimetatud tähtaja jooksul ei ole teavet või dokumente esitatud, võib komisjon riikliku ohutusasutuse teate alusel tühistada artikli 7 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktiga soodustuse, mis on loa hoidjale antud vastavalt artiklile 3.
4. Käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 osutatud lubade hoidjad teavitavad komisjoni ja Euroopa Liidu Raudteeametit viivitamata muude pädevate ohutusasutuste tegevusest, mis võib olla vastuolus nende kohustustega, mis tulenevad käesolevast määrusest, direktiivist 2004/49/EÜ ja direktiivist 2016/798/EL.
5. Enne soodustuse tühistamist vastavalt artiklile 3 teatab komisjon lõikes 2 osutatud riiklikule ohutusasutusele, artikli 1 lõikes 2 osutatud loa andnud asutusele, asjaomaste lubade hoidjatele ja Ühendkuningriigi ohutusasutusele õigeaegselt oma kavatsusest soodustused tühistada ja annab neile võimaluse oma seisukohad teatavaks teha.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/798 raudteeohutuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 138, 26.5.2016, lk 102).

Artikkel 5

Ohutusstandardid

1. Artikli 4 lõikes 2 osutatud riiklik ohutusasutus teostab järelevalvet artikli 1 lõikes 2 osutatud piiriülese taristu suhtes kohaldatavate raudteeohutuse standardite üle. Riiklik ohutusasutus esitab komisjonile ja Euroopa Liidu Raudteeametile selle kohta korrapäraselt aruandeid, millele on vajaduse korral lisatud soovitus, et komisjon tegutseks kooskõlas lõikega 2.
2. Kui komisjonil on põhjendatud kahtlus, et käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva taristu või sellise taristu Ühendkuningriigis asuva osa käitamisel kohaldatavad ohutusstandardid ei ole kooskõlas liidu õiguse asjaomaste sätetega, tühistab komisjon põhjendamatu viivitusega artikli 7 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktidega hoidjale vastavalt artiklile 3 antud soodustuse.
3. Riiklik ohutusasutus võib lõike 1 kohaldamisel seada pädevatele asutustele teabe esitamiseks mõistliku tähtaja. Kui asjaomased pädevad asutused ei esita teavet riikliku ohutusasutuse taotluses nimetatud tähtaja jooksul või esitavad ebatäieliku teabe, võib komisjon riikliku ohutusasutuse teate alusel tühistada artikli 7 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktiga soodustuse, mis on hoidjale antud vastavalt artiklile 3.
4. Enne soodustuse tühistamist vastavalt artiklile 3 teatab komisjon artikli 4 lõikes 2 osutatud riiklikule ohutusasutusele, artikli 1 lõikes 2 osutatud loa andnud asutusele, asjaomaste lubade hoidjatele ja Ühendkuningriigi ohutusasutusele õigeaegselt oma kavatsusest soodustused tühistada ja annab neile võimaluse oma seisukohad teatavaks teha.

Artikkel 6

Konsulterimine ja koostöö

1. Liikmesriikide pädevad asutused konsulterivad ja teevad koostööd Ühendkuningriigi pädevate asutustega, kui see on vajalik käesoleva määruse rakendamise tagamiseks.
2. Komisjoni taotlusel edastavad liikmesriigid lõike 1 kohaselt saadud teabe või muu käesoleva määruse rakendamise seisukohalt asjakohase teabe asjatu viivitusega komisjonile.

Artikkel 7

Komitee

1. Komisjoni abistab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2016/797/EÜ⁸ artiklis 51 osutatud komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/797 Euroopa Liidu raudteesüsteemi koostalitluse kohta (ELT L 138, 26.5.2016, lk 44).

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.

Artikkel 8

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates järgmisest päevast, kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikele 3 lõpetatakse aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata, kui Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 2 kohaselt Ühendkuningriigiga sõlmitud väljaastumisleping on lõikes 2 osutatud kuupäevaks jõustunud.
4. Käesoleva määruse kohaldamine lõpetatakse kolm kuud pärast selle kohaldamise algust vastavalt lõikele 2.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourgis,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*